

УДК 338

DOI: <https://doi.org/10.32840/2522-4263/2019-5-42>**Гончарова А.В.***студентка магістратури
Харківського навчально-наукового інституту
Університету банківської справи***Вядрова І.М.***кандидат економічних наук, професор,
Харківський навчально-науковий інститут
Університету банківської справи***Honcharova Arina***Master's Student
Kharkiv Educational and Scientific Institute
of SHEI "Banking University"***Viadrova Inna***Professor, Candidate of Economic Sciences
Kharkiv Educational and Scientific Institute
of SHEI "Banking University"*

БАНКІВСЬКА ПРОЦЕНТНА ПОЛІТИКА: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

BANK INTEREST RATE POLICY: THE CURRENT SITUATION AND PROSPECTS OF DEVELOPMENT

АНОТАЦІЯ

Ефективний розподіл грошових ресурсів за допомогою накопичення тимчасово вільних коштів суб'єктів господарювання і населення, а також спрямування цих ресурсів у кредитування реальної економіки є однією з головних функцій банківської системи. Це тісно пов'язано з процентною політикою НБУ. У статті досліджено сучасний стан та перспективи і напрями розвитку грошово-кредитної політики банку. Важливою проблемою фінансового менеджменту у сучасних ринкових умовах є ефективна монетарна політика, яка пов'яже необхідні обсяги банківського продукту з допустимим загальним рівнем ставок та відносним значенням чистого процентного спреда та маржі. Рівноважна грошово-кредитна політика поєднує ставки залучених і розміщених коштів зі стратегічними завданнями розвитку банківських установ, підтримкою їхньої прибутковості та фінансової стійкості. Формування концептуальних засад управління фінансовою діяльністю банку сьогодні залишається вагомим науковою та практичною проблемою, що зумовлює актуальність вибраної теми дослідження.

Ключові слова: процентна політика; процентна ставка, облікова ставка НБУ, депозитна політика, кредитна політика.

АННОТАЦИЯ

Эффективное распределение денежных ресурсов посредством накопления временно свободных средств субъектов хозяйствования и населения, а также направление этих ресурсов в кредитование реальной экономики является одной из главных функций банковской системы. Это тесно связано с процентной политикой НБУ. В статье исследовано современное состояние и перспективы и направления развития денежно-кредитной политики банка. Важной проблемой финансово-менеджмента в современных рыночных условиях является эффективная монетарная политика, которая связывает необходимые объемы банковского продукта с допустимым общим уровнем ставок и относительным значением чистого процентного спреда и маржи. Равновесная денежно-кредитная политика сочетает ставки привлеченных и размещенных средств со стратегическими задачами развития банковских учреждений, поддержкой их доходности и финансовой устойчивости. Формирование концептуальных основ управления финансовой деятельностью банка сегодня остается весомой научной

и практической проблемой, обуславливает актуальность темы исследования.

Ключевые слова: процентная политика; процентная ставка, учетная ставка НБУ, депозитная политика, кредитная политика.

ANNOTATION

One of the main functions of the banking system is the rational allocation of monetary resources by accumulating temporarily free funds of economic entities and individuals and channeling them into lending to the real economy, which, in turn, is closely linked to the NBU interest rate policy. The article deals with the current state and prospects of the Bank's interest rate policy development. In the current market environment, an important interest management problem is effective interest rate policies that link the required volumes of banking product to the acceptable absolute rate of interest and the relative value of the net interest spread and margin. Equilibrium interest rate policy combines rates of borrowed and placed funds with strategic goals of banking institutions development, support of their profitability and financial stability. The problem of the effectiveness of interest rate regulation can only be considered in a complex way, due to their dependence on a system of factors. The analysis of foreign experience of implementing interest rate policy has made it possible to determine the distinctive features of modern domestic practice of implementing interest rate policy in Ukraine, which reduce its effectiveness. In order to increase the effectiveness of the National Bank of Ukraine's interest rate policy, a number of measures to mitigate the impact of these factors, to bring it closer to the standards of countries with an active interest rate policy and a regime based on price stability, are justified. They need to be implemented both in the short and medium term. In these circumstances, further strengthening of the role of the interest rate policy and the monetary channel of the monetary transmission mechanism is an objective prospect for the future. Working in the interest rate perspective will be more conducive to ensuring the liquidity, profitability and expansion of commercial banks. Formation of conceptual bases for managing the financial activity of the bank at the present stage remains an important scientific and practical problem, which determines the relevance of the chosen topic of the research.

Key words: interest rate policy; interest rate, NBU discount rate, deposit policy, credit policy.

Постановка проблеми. Важливою проблемою фінансового менеджменту у сучасних ринкових умовах є ефективна монетарна політика, яка пов'язує необхідні обсяги банківського продукту з допустимим загальним рівнем ставок та відносним значенням чистого процентного спреду та маржі. Рівноважна грошово-кредитна політика поєднує ставки залучених і розміщених коштів зі стратегічними завданнями розвитку банківських установ, підтримкою їхньої прибутковості та фінансової стійкості. Формування концептуальних засад управління фінансовою діяльністю банку сьогодні залишається вагомим науковою та практичною проблемою, що зумовлює актуальність вибраної теми дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема процентної політики є предметом дослідження багатьох зарубіжних та вітчизняних авторів: Дж. Сінкі, П. Роуза, Б. Едвардса, К. Реджерда, В.В. Вітлінського, В.І. Міщенко, Л.М. Кіндрацької та інших.

Питання державного регулювання процентної ставки надзвичайно складне та багатогранне. Різні його аспекти досліджували у своїх працях В. Стельмах, П. Лазур, Я. Лапчук, І. Шевчик та інші. Однак складність трансформаційних процесів, що проходять в Україні, вимагає розширення потенціалу регулювання процентних ставок та його наукового обґрунтування з урахуванням реалій перехідної економіки.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Незважаючи на широкі коло досліджень, зазначена проблема розкривається не повною мірою. Тому це підштовхує до поглибленого вивчення процентної політики банків, а саме її сучасного стану та перспектив розвитку.

Постановка завдання. Мета роботи полягає у визначенні та узагальненні правил та підходів до підвищення рівня чистого процентного доходу та фінансової стійкості банківської установи на основі дослідження головних чинників, що впливають на процентну політику банку.

Виклад основного матеріалу дослідження. Процентна політика Національного банку – регулювання Національним банком попиту та пропозиції на грошові кошти через зміну процентних ставок за своїми операціями з метою впливу на процентні ставки суб'єктів грошово-кредитного ринку та дохідність фінансових операцій [1, п. 2].

Головною метою процентної політики Національного банку як основного інструмента впливу на грошово-кредитний ринок є забезпечення цінової стабільності в середньостроковій перспективі [1, п. 3].

Згідно зі статтями 25 та 27 Закону України «Про Національний банк України» процентна політика та рефінансування банків є головними засобами монетарної політики, а Національний банк України як емісійно-касовий центр країни встановлює порядок визначення облікової ставки та інших процентних ставок за своїми операціями.

Банки під час визначення своєї грошово-кредитної політики повинні планувати процентні

ставки так, щоб отримані банком відсотки забезпечували необхідний прибуток та покриття витрат.

Відсутність продуманої диференціації процентних ставок за депозитними операціями не повною мірою стимулює залучення ресурсів на термінові депозитні рахунки у великих сумах і на тривалий термін. Тому процентні ставки за депозитами можуть залежати від суми внесків. Кредитні установи платять своїм вкладникам досить високі відсотки з метою стимулювання заощаджень, особливо на тривалий термін.

Зазвичай під час встановлення позичкового відсотка банки враховують не лише рівень облікової ставки НБУ, а й розмір базової ставки та ставки відсотка інших банків.

Формування відсоткової ставки є багатофакторним процесом, який визначається багатьма чинниками, а саме: рівнем облікової ставки НБУ, темпами інфляції, терміном надання позики, платоспроможністю позичальника, особливостями забезпечення позики, перспективами зміни ринкової кон'юнктури тощо. Сукупність цих чинників визначає межі диференціації кредитного відсотка. Ціна кредитних ресурсів є основним чинником, що впливає на рівень відсоткових ставок [2].

Інфляція здійснює значний вплив на рівень відсоткової ставки. В умовах інфляційних очікувань комерційні банки вимушені «страхувати» себе на випадок збільшення рівня інфляції шляхом підвищення ставок за кредитами. Позичковий відсоток за мінусом знецінення грошей часто називається «реальним відсотком» [2].

Відповідно до дослідження О. Шаринської, механізм регулювання облікової ставки як головного індикатора на грошово-кредитному ринку, зумовлює певні дії та наслідки для країни [4]:

- збільшення облікової ставки приводить до підвищення ціни грошей. Таким чином відбувається обмеження попиту на кредити центрального банку банками другого рівня, а також обмежуються їхні можливості щодо кредитування різних економічних суб'єктів. Це є причиною підвищення процентних ставок за виданими кредитами та зниження попиту суб'єктів економіки на кредити;

- зменшення рівня облікової ставки сприяє пожевліттю ділової активності та економічному зростанню, а саме зростають обсяги надання кредитів центральним банком іншим банкам. А отже, розширюється їхня ресурсна база і відбувається зниження процентних ставок за кредитами та, відповідно, зростає попит з боку господарюючих суб'єктів на банківські кредити [4].

Облікова ставка Національного банку України є одним із монетарних інструментів. Він є орієнтиром щодо вартості залучених та розміщених грошових ресурсів, який встановлює Національний банк України для банків та інших суб'єктів грошово-кредитного ринку. Облікова ставка є базовою процентною ставкою, початковим пунктом формування процентних ставок за іншими операціями з рефінансування банків [3].

Аналіз динаміки облікової ставки в Україні змінювався відповідно до тенденцій загального

розвитку економіки країни. У грошово-кредитній політиці облікова ставка використовується з 25 червня 1992 р. Первинне її значення було визначене на рівні 30%. Максимальна величина облікової ставки була зафіксована 25.10.1994 р. і становила 300%. Такий рівень облікової ставки був результатом експансіоністської політики НБУ, яка привела до гіперінфляції та різкого зменшення валового внутрішнього продукту. Найнижчою облікова ставка була визначена 05.12.2002 р. у розмірі 7% і перебувала на такому рівні до 09.06.2004 р. Саме у цей час відбувалася макроекономічна стабілізація, грошово-кредитна політика була спрямована на лібералізацію грошового ринку для подальшого стимулювання економічного зростання [5].

Починаючи з 2012 року облікова ставка НБУ дорівнює 7,5%. А найнижчий рівень облікової ставки протягом досліджуваного періоду характерний саме для 2013 року. Процентна ставка досягла рівня 6,5% річних із серпня 2013 року. Це пов'язано зі стабілізацією економічних процесів в Україні та скороченням інфляції. Такий рівень облікової ставки досить позитивний і для банків, і для фізичних та юридичних осіб також, тому що кредити стають дешевшими, і це приводить до залучення більших обсягів коштів у галузі реального сектору економіки.

З 15 квітня 2014 року облікова ставка НБУ досягла позначки 9,5%, звісно, це пов'язано з економічним становищем держави натепер. Погіршення економічної ситуації привело до підвищення облікової ставки до 14%. Максимальна облікова ставка за 2015 рік спостерігалася у березні у розмірі 30%. Таке значення облікової ставки свідчить про погіршення соціально-економічних умов розвитку країни. Починаючи з серпня облікова ставка зменшувалася включно до грудня 2017 року. У січні 2018 р. облікова ставка почала збільшуватися, досягнувши позначки 18%, та знову почала знижуватися, натепер її значення дорівнює 16,5% (рис. 1) [5].

Рішення Національного банку України щодо зміни процентних ставок показує негативні тенденції ринку грошово-кредитних ресурсів та значить можливе потенційне збільшення ціни на грошові ресурси, відображає збільшення ставок на фінансовому ринку взагалі [3].

Зміна рівня облікової ставки не є прямим впливом на економіку, а більшою мірою сигналом для неї. За збільшення рівня облікової ставки збільшується загальний рівень ставок на міжбанківському ринку, збитковість від державних цінних паперів, рівень ставок за депозитами та кредитами. Необхідність мобілізації більшої кількості грошових ресурсів Національним банком приводить до зменшення ліквідності банківської системи. А це і є головною причиною збільшення ставок.

Важливою також є зміна інших ставок, які встановлює Національний банк України під час реалізації процентної політики. Рефінансування банків є ще одним етапом, що досить тісно пов'язаний із процентною політикою та має й певні свої власні риси. Низький загальний обсяг кредитування та обмежений розмір кредитних ресурсів не дають можливості через зміну ставки рефінансування ефективно регулювати монетарну сферу [3].

Для розширення можливостей рефінансування і створення механізму впливу на економіку актуальним є запровадження найефективнішого різновиду рефінансування – переобліку векселів. Подальший розвиток механізму рефінансування в Україні може бути здійснений також шляхом залучення в кредитні операції більшості учасників міжбанківського ринку, що можливо внаслідок зниження вимог до них.

Рефінансування банків відбувається головним чином за допомогою надання кредитів овернайт. Станом на 28 квітня 2014 року, за даними Національного банку України, середньозважена процентна ставка за кредитами овернайт досягла позначки 15,47%, що відображає прояв кризових явищ в економіці України на сучасному етапі розвитку. Під впливом кризових явищ ставка за кредитами овернайт у 2015 році досягла свого максимуму в 25,21%. Станом на вересень 2019 року вона становить 19% (рис. 2).

Аналіз динаміки зміни ставки за кредитами, наданими шляхом проведення тендера, говорить про подібність змін із процентними ставками за кредити овернайт.

Станом на 2014 рік ставка за кредити, надані шляхом проведення тендера, збільшилася вдвічі

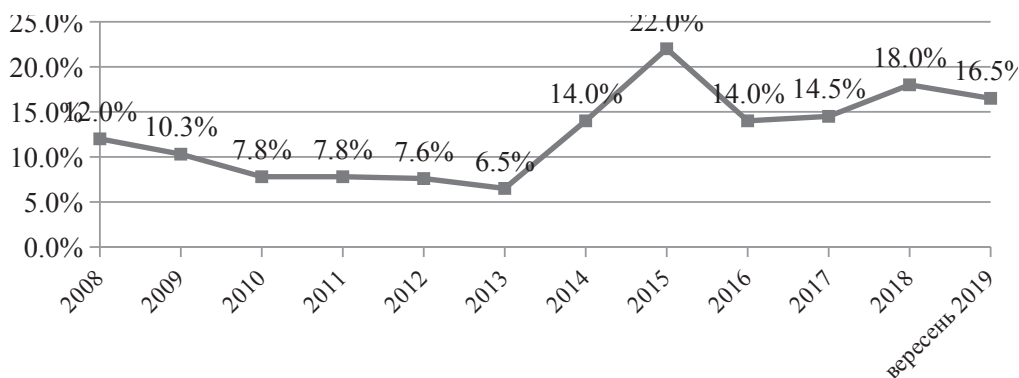

Рис. 1. Динаміка облікової ставки Національного банку України в 2008-2019 рр.

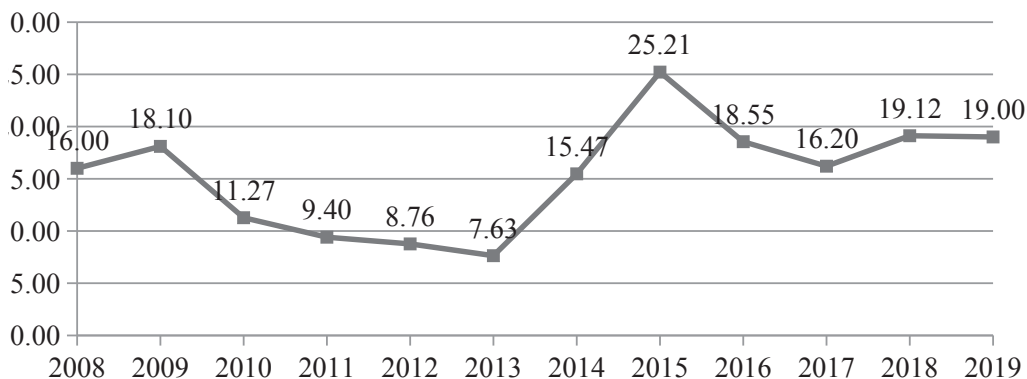

Рис. 2. Процентна ставка за кредитами овернайт в 2008-2019 роках

порівняно із значенням у 2013 році. Станом на вересень 2019 ставка за наданими кредитами шляхом проведення тендера становить 17% (рис. 3).

Основні тенденції і зміни процентних ставок НБУ можна проаналізувати та узагальнити за допомогою середньозваженої ставки за всіма інструментами (рис. 4).

Всі кредитні операції, здійснені НБУ для рефінансування банків, охоплює саме середньозважена ставка. Загальний стан є незмінним щодо проаналізованих нами інструментів і зумовлений становищем на грошово-кредитному ринку, що залежить від внутрішніх і зовнішніх причин.

Упродовж 2012 та 2013 років ставка була найнижчою – 8,1% та 7,2% відповідно. Спостережаємо зростання середньозваженої ставки до 25,22% у 2015 році. Станом на вересень 2019 середньозважена ставка становить 17,25%.

Інфляція є основною складовою частиною номінальних відсоткових ставок в Україні, а її високий рівень та значна мінливість зумовлює значну жорсткість у зниженні інфляційних очікувань (рис. 5).

Виходячи з проведеного аналізу, ми бачимо, що всі ставки рефінансування почали зменшуватися. Це стало можливим через те, що в останні роки НБУ проводить облікову політику з метою придушити інфляцію шляхом зміни рівня офіційної облікової процентної ставки. Оцінюючи ефективність процентної політики, варто відзначити, що вона є досить гнучким інструментом регулювання. Водночас спрогнозувати результати використання цього інструменту важко.

У квітні 2016 року НБУ посилив роль процентної політики, прив'язавши до облікової

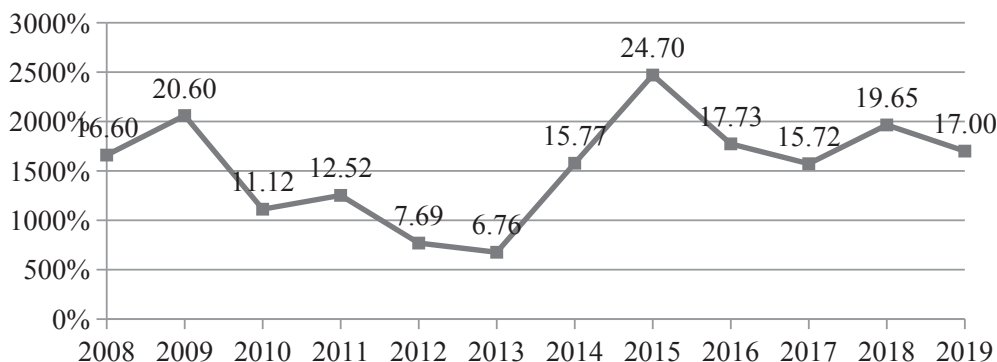

Рис. 3. Процентна ставка за кредити, надані шляхом проведення тендера, в 2008-2019 рр.

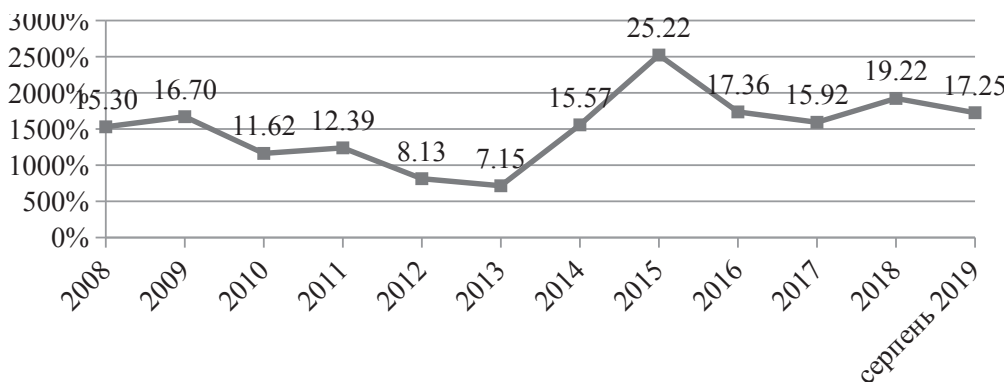

Рис. 4. Середньозважена ставка за всіма інструментами у 2008-2019 рр.

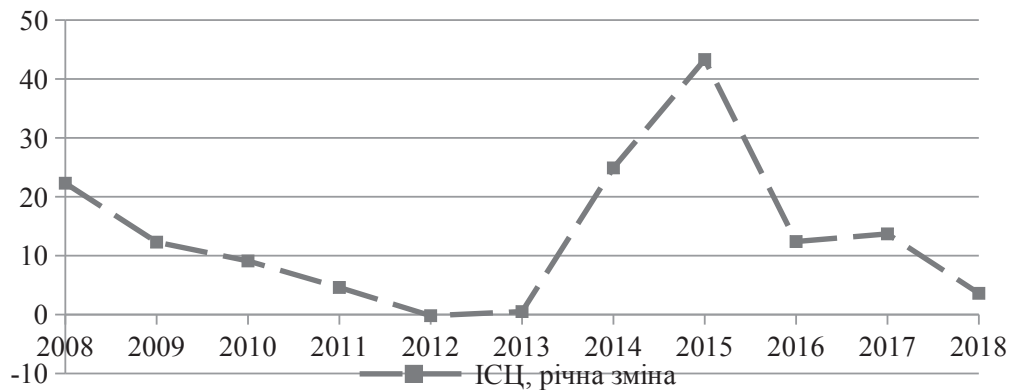

Рис. 5. Динаміка річної зміни інфляції, 2008-2018 рр.

ставки процентні ставки за основними монетарними операціями та встановивши симетричний коридор за операціями постійного доступу. З того часу ринкові процентні ставки за гривневими ресурсами гнучко реагують на зміну облікової ставки. НБУ вважає, що більш жорстка монетарна політика сприятиме зниженню споживчої інфляції та наближенню до цілі у 2019 році. Очікується повернення інфляції до центральної точки цільового діапазону, тобто середньострокової інфляційної цілі (5%) у 2020 році [6].

Якщо розглядати середню ставку за депозитами банківських установ SDR-50 на 12 місяців за період з 01.07.2015 по 30.05.2018, то вона впала з 21,27% до 13,65%. Таким чином, на початок червня 2018 року в Україні завершився найбільш затяжний тренд щодо зниження ставок по банківських депозитах у гривнях. За період із 01.07.2018 по 12.09.2018 гривнева SDR-50 досягла показника 14,5% та продовжувала зростати, станом на вересень 2019 року становила 15,4% [7].

Станом на 01.07.2018 коштів клієнтів платоспроможних банків налічували 933,2 млрд. грн., що становило 81% від загального обсягу зобов'язань банків України. Нині депозити клієнтів банків залишаються основним джерелом ресурсної бази для банків. Станом на 01.07.2018 рефінансування НБУ займало менше 1% ресурсної бази, міжбанківський ринок – 3,9%.

Найбільш тривожну тенденцію викликала структура ресурсної бази за термінами залучення. Станом на 01.07.2018 приблизно, 51,4% ресурсної бази були депозитами до запитання, тоді як станом на 01.07.2014 депозити до запитання становили 34% [7].

Вплив попиту і пропозиції на процентні ставки на ринку банківських послуг повинен бути таким самим, як і на ціни товарів. Досвід свідчить, що, незважаючи на високі ставки, попит на міжбанківські кредити в Україні перевищує пропозицію.

Отже, процентна політика Національного банку України має вагомий вплив на реальний сектор економіки, тому вона повинна бути спрямована на формування умов для зменшення реальної вартості кредитів. Водночас динаміка відсоткових ставок за депозитами та кредитами значним чином буде залежати від подолання структурних диспропорцій розвитку та ринкових очікувань.

Тому виникає потреба у вживанні заходів, узгоджених з усіма гілками влади, у напрямі макроекономічної стабілізації та вдосконалення законодавства із захисту прав споживачів фінансових послуг та кредиторів, покращення інвестиційного клімату й поліпшення судової практики під час розгляду кредитних спорів [3].

Світовий досвід реалізації процентної політики центральними банками вказує на те, що є деякі її правила та тенденції, дотримання яких посилює вплив монетарних інструментів на грошово-кредитний ринок та роль у забезпеченні цінової стабільності [8].

А.В. Сомик у своїй статті узагальнила найбільш ефективні підходи та правила формування процентної ставки. Провівши детальний аналіз запропонованих шістнадцяти правил реалізації сучасної процентної політики банків, можна констатувати, що вибрані авторами п'ять підходів є прийнятними та можуть бути впроваджені для зміцнення банком своєї позиції на ринку, підвищення рівня ліквідності та рентабельності [8]:

- правило «зміни офіційної процентної ставки»;
- правило «незначного кроку коригування офіційних процентних ставок»;
- «правило Тейлора»;
- правило «вузького процентного коридору»;
- правило «симетричності процентного коридору».

Таким чином, Національний банк України має дотримуватися низки правил, притаманних країнам із активною процентною політикою та режимом, що базується на цій стабільності. Йдеться насамперед про правила: «незначного кроку коригування ставки», «Тейлора», «операційного орієнтиру», «передбачуваності та прозорості», «вузького процентного коридору», «синхронності зміни ставок», «мінімізації волатильності офіційних ставок», «узгодженості основних ставок та операції із структурною позицією ліквідності», «впливовості основної ставки», «стандартизованості інструментів та операційних засад монетарної політики», «дзеркальності інструментів» та «мінімізації втручання у грошово-кредитний ринок» [9].

Висновки з проведеного дослідження. Застосування процентних ставок як засобу грошово-кредитної політики дає змогу реалізувати

заходи тактичного впливу та досягти бажаних параметрів монетарної сфери.

Проблему ефективності регулювання процентних ставок можливо розглядати лише комплексно, що зумовлено їхньою залежністю від системи чинників. В економіці України немає однозначної відповіді на ефективність застосування політики низьких або високих процентних ставок. Низькі процентні ставки вважаються ефективнішими для стимулювання інвестицій та кредитування пріоритетних галузей економіки. Проте низькі процентні ставки обмежують накопичення ресурсів у кредитних закладів, що гальмує зростання інвестицій і не забезпечує достатньої ефективності.

Задля підвищення ефективності монетарної політики Національного банку України було обґрунтовано низку заходів щодо зменшення впливу зазначених чинників, наближення її до стандартів країн із активною процентною політикою. Їх необхідно реалізовувати як у короткостроковій, так і в середньостроковій перспективі.

У зазначених умовах подальше посилення ролі процентної політики та процентного каналу монетарного трансмісійного механізму є об'єктивною перспективою на майбутнє. Робота на перспективу у сфері управління відсотковими ставками більшою мірою сприятиме забезпеченню ліквідності, рентабельності й розширенню діяльності комерційних банків.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Про основи процентної політики Національного банку України: Постанова Правління Національного банку України від 21.04.2016 за № 277. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0277500-16> (дата звернення 17.09.19).
2. Лагутін В.Д. Кредитування: теорія і практика : навч. посіб. Київ: т-во «Знання», КОО, 2002. 215 с.
3. Сердюк Л.В. Ефективність процентної політики Національного банку України за період 2008-2014 років. «Молодий вчений». 2015. № 1. С. 69-73.
4. Шаринська О. Облікова політика як інструмент грошово-кредитного регулювання цінової стабільності. *Вісник Української академії банківської справи*. 2005. № 1. С. 13-21.
5. Національний банк України. Офіційний сайт: веб-сайт. URL: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=123671 (дата звернення 17.09.19).
6. Основні тенденції в економіці та фінансовій системі України *Національний банк України*: веб-сайт. URL: <https://bank.gov.ua> (дата звернення 17.09.19).
7. Динамика SDR-50: снижение с задатками роста. *Аналитический банковский портал: офіційне інтернет-представництво*: веб-сайт. URL: <http://www.standard-rating.biz/?page=all> (дата звернення 20.09.19).
8. Сомик А.В. Правила та тенденції реалізації сучасної процентної політики центральних банків. *Ефективна економіка*. 2014. №10. С. 1-5.
9. Сомик А.В. Перспективи удосконалення процентної політики Національного банку України. *Електронне наукове фахове видання «Ефективна економіка»*. 2014. № 11.
10. Вядрова І.М. Вплив структури депозитного портфеля банку на формування інвестиційного ресурсу. *Електро-*

не наукове фахове видання з економічних наук «Modern Economics». 2017. №6. С. 31-42.

11. Хромушина Л.А. Депозитна політика комерційних банків та її реалізація на регіональному рівні. *Економіка і суспільство*. 2018. №15. С. 775-779.
12. Дерев'яно С.І. Центральний банк як ключовий елемент сучасної банківської системи. *Науковий журнал «ЛОГОС. Мистецтво наукової думки»*. 2019. №3. С. 47-51.
13. Бричка Б.Б. Суть, цілі та типи грошово-кредитної політики. *Гроші, фінанси та кредит*. 2019. №40. С. 182-186.

REFERENCES:

1. Pro osnovy procentnoji polityky Nacionaljnogho banku Ukrainy: Postanova Pravlinnja Nacionaljnogho banku Ukrainy vid 21.04.2016 za № 277 [On the Fundamentals of Interest Rate Policy of the National Bank of Ukraine: Resolution of the Board of the National Bank of Ukraine dated 21.04.2016 under № 277]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0277500-16> (in Ukrainian).
2. Laghutin V.D. (2002) *Kredytuvannja: teorija i praktyka : navch. posib.* [Lending: theory and practice: teaching. tool.]. Kyiv: Knowledge Complex, KOO. (in Ukrainian).
3. Serdjuk L.V. (2015) *Efektivnistj procentnoji polityky Nacionaljnogho banku Ukrainy za period 2008-2014* [The effectiveness of the National Bank of Ukraine interest rate policy for the period 2008–2014]. «Young Scienti», vol. 16, no. 1, pp. 69-73.
4. Sharynsjka O. (2005) *Oblikova polityka jak instrument ghroshovo-kredytnogho reghuljuvannja cinovoji stabiljnosti.* [Accounting Policies as a Tool for Monetary and Credit Regulation of Price Stability]. of the Ukrainian Academy of Banking, no. 1 pp. 13-21.
5. National Bank of Ukraine. Official Website: Website. URL: https://bank.gov.ua/control/en/publish/article?art_id=123671.
6. Main Trends in the Economy and Financial System of Ukraine National Bank of Ukraine: Website. URL: <https://bank.gov.ua>.
7. SDR-50 Dynamics: Decline with the makings of growth. Analytical Banking Portal: Official Website: Website. URL: <http://www.standard-rating.biz/?Page=all>.
8. Somyk A.V. (2014) *Pravyla ta tendenciji realizaciji suchasnoji procentnoji polityky centraljnykh bankiv* [Rules and Trends in the Implementation of Modern Central Bank Interest Rate Policy]. An efficient economy, no. 10, pp. 1-5.
9. Somyk A.V. (2014) *Perspektyvy udoskonalennja procentnoji polityky Nacionaljnogho banku Ukrainy* [Prospects for improvement of interest rate policy of the National Bank of Ukraine]. Electronic scientific professional publication "Effective Economics", no. 11.
10. Vjadrova I.M. (2017) *Vplyv struktury depozytnogho portfelja banku na formuvannja investycijnogho resursu* [The influence of the structure of the deposit portfolio of the bank on the formation of investment resource]. Electronic scientific professional publication in economics "Modern Economics", no. 6, pp. 31-42.
11. Khromushyna L.A. (2018) *Depozytna polityka komercijnykh bankiv ta jiji realizacija na reghionaljnomu rivni* [Commercial banks deposit policy and its implementation at the regional level]. Economy and society, no. 15, pp. 775-779.
12. Derevjanko S.I. (2019) *Centraljnij bank jak ključovij element suchasnoji bankivskojji systemy* [The central bank as a key element of the modern banking system]. Scientific journal «ЛОГОС. The Art of Scientific Thought». "no. 3, pp. 47-51.
13. Brychka B.B. (2019) *Sutj, cili ta typy ghroshovo-kredytnoji polityky* [The essence, goals and types of monetary policy]. Money, finance and credit, no. 40, pp. 182-186 .